

ارزیابی تناسب ساختار مساجد با نیازهای سالمندان

آرام تیرگر^۱، شیما سام^۱، زهرا محمدی^۲

۱- دانشیار گروه پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران. تلفن: ۰۵۶۰۳۲۱۹۰، ایمیل a.tirgar@mubabol.ac.ir/aramtirgar@yahoo.com

۲- دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد سلامت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران.

مقدمه: پیشگیری از آسیب ها و تامین حداکثر بهره وری و آسایش از جمله اهدافی است که در علم ارگونومی از طریق متناسب سازی محیط و ابزارها برای گروه های مختلف بویژه افرادی با محدودیت ها و ناتوانی ها دنبال میشود. در این بررسی تناسب و انطباق شرایط ساختاری مساجد با سالمندان مورد پژوهش قرار گرفته است.

روش کار: این مطالعه بصورت مقطعی در تابستان ۱۳۹۵ آغاز و تناسب ساختاری مساجد یکی از شهرهای شمال کشور (دارای حدود ۸۰ مسجد) جهت حضور سالمندان مورد بررسی قرار گرفت. جمع آوری داده ها با استفاده از ابزاری خود ساخته برگرفته از استانداردها و اصول مربوط به محیط های دوستدار سالمند صورت پذیرفت. موضوعات متنوعی از جمله وضعیت پله ها و طبقات، مسیرهای تردد و حفاظ گذاری آنها، وضعیت گرمایش و سرمایش همچنین وضعیت سرویس های بهداشتی بررسی شد. جهت پردازش داده ها از نرم افزار SPSS استفاده گردید.

نتایج: یافته های اولیه حاکی از آن بود که تقریباً "پنجاه درصد از مراجعه کنندگان به مساجد سالمند هستند. میانگین تعداد پله از بالاتر بودن آنها برای بخش های زنانه حکایت داشت. وضعیت سرمایش و گرمایش کلیه مساجد مطلوب و حفاظ گذاری به منظور پیشگیری از سقوط، بجز یک مورد، مناسب ارزیابی گردید. بررسی مسیرهای تردد از نظر وجود رمپ، گویای شرایط مناسب تنها در ۲۰ درصد از مساجد بود. هیچیک از امام جماعات و متصدیان مساجد آموزشی در خصوص سالمندان و نیازهای آنها ندیده بودند.

نتیجه گیری: علیرغم برخورداری مساجد از برخی ویژگی های ساختاری، نکات بسیاری جهت تسهیل دسترسی و حداکثر بهره وری سالمندان نیازمند مداخله است. کارکرد متنوع این اماکن بویژه با توجه به رشد جمعیت سالمند، ضرورت تمرکز بیشتر بر متناسب سازی محیط را گوشزد می نماید.

کلمات کلیدی: سالمند، مسجد، ارگونومی، محیط دوستدار سالمند